

Parlamentul
Republicii Moldova

ID nr. 01/02-58

14 iunie 2023

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de Lege privind protecția animalelor.

*Anexă: Proiectul de lege
Nota informativă*

**Deputat în Parlament
Iulia Dascălu**

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Legea privind protecția animalelor

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 1. **Obiectul de reglementare**

Prezenta lege stabilește cadrul juridic privind protecția animalelor împotriva tratării cu cruzime, provocării durerii, suferinței, decesului, precum și asigurarea bunăstării și tratamentului uman în privința animalelor.

Articolul 2. **Domeniul de aplicare**

- (1) Prezenta lege reglementează:
 - a) tratarea, protecția animalelor și întreținerea animalelor în conformitate cu principiul tratamentului uman, indiferent de forma de proprietate și alte drepturi asupra animalelor;
 - b) administrarea și supravegherea de stat în domeniul protecției animalelor;
 - c) supravegherea publică în domeniul protecției animalelor.
- (2) Prevederile prezentei lege se aplică următoarelor activități cu animalele:
 - a) întreținerea, creșterea, comercializarea și transportarea;
 - b) asistența medicală veterinară;
 - c) ingineria genetică;
 - d) reglementarea efectivului animalelor fără stăpân;
 - e) în domeniul zootehnicii;
 - f) utilizarea animalelor în activități de agrement, turism și sport;
 - g) utilizarea animalelor în terapia asistată de animale;
 - h) utilizarea animalelor în scopuri experimentale, științifice și educațională;
 - i) întreținerea și protecția animalelor sălbatice, vânătoria;
 - j) piscicultură.
- (3) Prevederile prezentei legi se aplică în mod egal cetățenilor Republicii Moldova, cetățenilor străini și apatrizilor, care dețin rezidența pe teritoriul Republicii Moldova, sau care sunt în tranzit, precum și temporar pe teritoriul țării.
- (4) Pentru tratarea și întreținerea animalelor se aplică prevederile legislației, cu respectarea normelor privind protecția animalelor, prevăzute de prezenta lege.

Articolul 3. **Principiile de bază**

La executarea legii se respectă următoarele principii:

- a) principiul „nu dăuna” - tratarea și întreținerea animalelor nu trebuie să provoace durere și suferință acestora;
- b) principiul egalității - animalele sunt egale sub aspectul drepturilor și a garanțiilor acordate de prezenta lege;
- c) principiul respectului - tratamentul față de animale se bazează pe respect din partea omului față de ființa vie, capabilă să simtă, să aibă emoții și să sufere, necesitând un tratament special, uman;
- d) principiul responsabilității - la tratarea și întreținerea animalelor omul este responsabil pentru viața și bunăstarea acestora;
- e) principiul “contra cruzimii” - interzicerea metodelor de tratament cu cruzime față de animale;
- f) principiu formării atitudinii umane - educația atitudinii morale și umane față de animale.

Articolul 4. **Noțiuni principale**

În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

abandon- lăsarea unui animal aflat în proprietatea sau îngrijirea omului, în afara locului de deținere a acestuia, fără hrană, adăpost și tratament medical;

activitate educațională și recreativă asistată de animale (AERAA) – activitate educațională și recreativă cu implicarea animalelor destinată îmbunătățirii condițiilor intelectuale, calității vieții umane, practică de specialiști sau voluntari instruiți și autorizați.

azil - loc special destinat și amenajat pentru întreținerea animalelor cu sau fără stăpân, confiscate, pierdute, găsite sau capturate în conformitate cu prevederile prezentei legi și adoptarea ulterioară a acestora;

adopte - procedura de luare la întreținerea și asumarea responsabilității din partea unei persoane fizice sau juridice pentru un animal lăsat fără supraveghere, dintr-un azil sau CÎTA, sau de la persoana fizică sau juridică, precum și direct din habitat, cu respectarea prevederilor prezentei legi;

animale - obiecte biologice, care se referă la următoarele grupuri de animale: de fermă de companie, fără stăpân, sălbatice, păsări (inclusiv păsări domestice și sălbatice), exotice, cu blană, experimentale, întreținute în grădinile zoologice, circuri, maritime inclusiv nevertebrate, pești, albine și orice alt animal întreținut sau utilizat de om;

animale deținute - animale care sunt deținute de oameni inclusiv în cazul animalelor acvatice, animalele de acvacultură;

animal de companie - animal deținut sau destinat a fi deținut de către om din speciile:

- a) câini (*Canis lupus familiaris*);
- b) pisici (*Felis silvestris catus*);
- c) dihori domestici (*Mustela putorius furo*);
- d) nevertebrate (cu excepția albinelor, a moluștelor din încrengătura Mollusca și a crustaceelor din subîncrengătura Crustacea) ;
- e) animale acvatice ornamentale;
- f) amfibieni;
- g) reptile;
- h) păsări: specii de păsări, altele decât găini, curci, bibilici, rațe, găște, prepelițe, porumbei, fazani, potârnicși și păsări alergătoare (*Ratitae*);
- i) mamifere: rozătoare și iepuri, mini porc (*Miniature Pigs*), Ariciul african pitic (*Atelerix albiventris*);
- j) altele decât cele destinate producției de alimente, în special pe lângă casă, pentru agrement sau companie;

animal fără stăpân - orice animal care se află în locurile publice sau în spațiile adiacente acestora, precum și în afara proprietății proprietarului sau deținătorului acestuia și nesupravegheat, liber, abandonat, pierdut, inclusiv animal identificat prin microtipare, crotalie sau alt mijloc alternativ de identificare;

animale sălbatice - animale al căror habitat natural este natura sălbatică, inclusiv cele care se află în captivitate sau în condiții semilibere;

*eutanasi*e –metoda de provocare a unei morți precoce unui animal efectuată de către un medic veterinar, prin procedura umană, nedureroasă, medicală, care duce la moartea rapidă al animalului fără a-i provoca anxietate sau frică cu introducerea unor medicamente aprobate de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;

bunăstarea animalelor - starea de asigurare a nevoilor fiziologice și etologice/mentale ale animalelor prin crearea condițiilor adecvate pentru creșterea, întreținerea și transportarea acestora, inclusiv îngrijirea sistematică, hrănirea adecvată, adăparea și tratamentul uman în privința animalelor, care exclude provocarea fricii, durerii și suferinței; inclusiv în timpul sacrificării și oferă animalelor libertatea de a-și manifesta comportamentul lor tipic;

capturarea animalelor - set de măsuri întreprinse pentru prinderea și transportarea animalelor la azil, CÎTA, clinică veterinară pentru sterilizare, adopție sau îngrijire veterinară de urgență;

microcipare - implantarea sub pielea animalului a unei capsule sterile care conține microcip cu cod electronic (transponder);

cruzime față de animale - tratarea animalelor, inclusiv a animalelor fără stăpân, care poate provoca sau a provocat chinuri acestora, le-a cauzat dureri fizice, suferințe, inclusiv vătămări corporale, răniri, mutilări, uciderea sau alte vătămări aduse vieții sau sănătății unui animal (inclusiv tortura unui animal, foamea, setea, bătaia, alte acțiuni), incitarea unui animal împotriva altuia și lăsând animalele în voia lor precum și încălcarea prevederilor care se referă la bunăstarea animalelor și la art.42;

identificarea animalelor - atribuirea numărului unic de identificare prin aplicarea crotaliilor, sau a altor mijloace de identificare, inclusiv electronice, care asigură identificarea animalelor fără a prejudicia buna lor stare;

înregistrare în SIA „RAC” - introducerea în Sistemul Informațional Automatizat „Registrul Animalelor de Companie” a informațiilor privind animalele de companie și a deținătorilor de animale, prealabil, cu efectuare microcipării obligatorie animalelor, precum și eliberarea, în cazul în care lipsește, a unui carnet de sănătate sau a pașaportului animalului de companie în format prestabilit;

menajerii ambulante - construcții temporare, special echipate, spații temporare, vehicule, cuști mobile, garduri, alte echipamente mobile utilizate de industriile culturale: circuri, (inclusiv mobile), centre de turism și alte persoane, care întrețin și transportă animalele sălbatice în scopul utilizării acestora în activități de divertisment, precum și pentru demonstrarea în public, implicarea în spectacole, expoziții care nu au semnificație științifică;

mutilarea animalului - vătămarea corporală animalului, care a dus la pierderea unui organ sau a unei părți a corpului animalului și cu sau fără pierderea funcției fiziologice a organului animalului;

Programul național privind reglementarea efectivului animalelor fără stăpân (Program național REAFS) - document politic, însoțit de un plan de acțiuni, elaborat în scopul reglementării efectivului animalelor fără stăpân la nivel național;

Program privind captarea, sterilizarea, vaccinarea și eliberarea (în continuare - Program CSVE) - componenta Programului național REAFS care contribuie la reglementarea efectivului animalelor fără stăpân, prin capturare, sterilizare, vaccinare contra rabiei, microcipare, crotaliere, înregistrare în SIA „RAC” și eliberarea acestora în habitatele lor (locul de capturare);

carantină - ținerea în izolare a animalelor, cu excluderea contactului direct sau indirect cu animalele din afara unității epidemiologice, în scopul asigurării neproliferării uneia sau mai

multor boli transmisibile, în timp ce animalele izolate sunt sub supraveghere constantă pentru o perioadă determinată de timp și în caz în care este necesar, cu efectuarea testării și tratării;

Centrul de Întreținere Temporară Animalelor (în continuare -CÎTA) - loc special destinat și amenajat pentru deținerea animalelor cu sau fără stăpân, confiscate, înstrăinate, găsite sau capturate în conformitate cu prevederile prezentei legi, cu oferire serviciilor de capturare, acordare de îngrijire veterinară, sterilizare și adopție ulterioară a animalelor;

semne de proprietate - elemente asupra animalului (zgardă, botniță, lesă, microcip, tatuaj, medalion, crotalie, rasă de animale și alte semne distinctive) care identifică apartenența unui stăpân;

Secția teritorială de control și protecție a animalelor (în continuare - STCPA) - creată și abilitată de către consiliul administrației publice locale la nivelul al doilea sau de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi, în limita resurselor financiare, pentru efectuarea controlului și protecției animalelor;

Sistem informațional automatizat „Registrul Animalelor de Companie” (SIA RAC)- sistem informațional de identificare, înregistrare, stocare și prelucrare a datelor cu privire la animalele de companie și a deținătorilor acestora;

situație de pericol extrem - situații în care animalul are nevoie de asistență medicală veterinară urgentă sau intervenție imediată din partea omului pentru a preveni orice pericol pentru viața și sănătatea animalului, inclusiv și cazurile menționate la art.44 alin 2;

sterilizare – privarea animalelor de capacitate de a se reproduce;

terapia asistată de animale (TAA) - este o terapie complementară, care vizează ameliorarea modificărilor și tulburărilor fizice, emoționale sau cognitive la om, practică în exclusivitate de medici profesioniști, în care un animal special pregătit este parte integrată a procesului terapeutic.

vătămare corporală a animalului - încălcarea integrității anatomice sau a funcției fiziologice a organelor și țesuturilor corpului unui animal, rezultată din acțiunea unuia sau mai multor factori externi dăunători;

câinele utilitar - câine instruit special cu mențiune în pașaportul lui, capabil să îndeplinească activități, sarcini și funcții pentru a ajuta o persoană cu nevoi speciale de a se isprăvi cu dificultățile cotidiene, inclusiv fizice, senzoriale, psihiatrice sau alte forme de asistență. Statutul câinelui utilitar se confirmă prin act separat privind antrenarea specială a acestuia;

zone cu animale de tip contact - expoziții, spectacole, precum și spații special amenajate, încăperi, voliere, zone, terenuri etc. sau o parte a acestora, al căror scop este întreținerea și/sau utilizarea animalelor în scopuri de divertisment sau în alte scopuri, oferind vizitatorilor posibilitatea de a intra în contact fizic direct cu animalele, inclusiv prin atingerea, mângâierea sau hrănirea acestora.

Capitolul II **ATRIBUȚII ȘI RESPONSABILITĂȚI**

Articolul 5. Atribuțiile Guvernului

(1) În domeniul protecției animalelor, Guvernul are următoarele competențe:

- a) determină obiectivele și stabilește direcțiile prioritare ale politicii de stat în domeniul protecției animalelor;
- b) coordonează activitatea autorităților publice cu atribuții în domeniul protecției animalelor;
- c) aprobă cadrul normativ în domeniul;
- d) aprobă Programul național REAFS și alocă finanțare pentru implementarea acestuia;
- e) alocă finanțare pentru crearea și menținerea Sistemului informațional SIA RAC.

Articolul 6. Atribuțiile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare

(1) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare este responsabil de realizarea politicii de stat în domeniul protecției, sănătății, bunăstării și identificării animalelor în limitele competenței lor funcționale, de asemenea:

- a) elaborează și promovează politicile și cadrul normativ în domeniul protecției, sănătății, bunăstării și identificării animalelor;
- b) implementează tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și constituie punctul oficial de contact pentru tratatele internaționale cu privire la protecția animalelor de companie și fără stăpân;
- c) asigură elaborarea, aprobarea și modificarea normelor privind protecția, asigurarea sănătății, bunăstării și identificării animalelor;
- d) elaborează și aprobă normele privind modul de întreținere a animalelor;
- e) elaborează și implementează în comun cu Ministerul Mediului reglementări privind întreținerea animalelor sălbatice;
- f) elaborează și implementează în comun cu Ministerul Educației și Cercetării programe educaționale privind formarea atitudinii umane față animale și prevenirea tratării cu cruzime;
- g) conlucrează în domeniul protecției animalelor cu autoritățile și instituțiile naționale și internaționale precum și cu STCPA, organizațiile necomerciale pentru protecția animalelor;
- h) creează și asigură funcționarea Serviciului pentru protecția animalelor, care asigură elaborarea și punerea în aplicare a politicilor pentru protecția, asigurarea sănătății, bunăstării și identificării animalelor, supravegherea executării cadrului normativ aprobat, coordonează și monitorizează activitatea privind protecția animalelor realizată de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, inclusiv prin examinarea și aprobarea rapoartelor anuale.

Articolul 7. Atribuțiile Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor

(1) Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (în continuare - Agenția) este autoritatea competentă în domeniul protecției animalelor, care:

- a) asigură implementarea politicilor și strategiilor în domeniul protecției animalelor;
- b) ține evidența și înregistrează persoanele care desfășoară activități de creștere, vânzare, întreținere și utilizare a animalelor;
- c) constată contravenții și încheie procese verbale conform prevederilor Codului contravențional al Republicii Moldova;
- d) emite autorizații sanitare veterinare conform legislației.
- e) asigură funcționarea unui sistem pentru întreprinderea măsurilor de urgență la sesizările privind încălcări ale prevederilor prezentei legi și altor acte normative adoptate în temeiul acesteia, inclusiv la sesizările cetățenilor privind cruzimea față de animale;
- f) asigură conlucrarea cu autoritățile publice centrale și locale pe domeniul protecției animalelor;
- g) deține și menține SIA RAC, Registrul proprietarilor de câini care necesită responsabilitate specială.

Articolul 8. Competența Ministerului Afacerilor Interne

În scopul menținerii și asigurării ordinii și securității publice, prevenirii, investigării și descoperirii infracțiunilor și contravențiilor, Ministerul Afacerilor Interne prin intermediul Poliției întreprinde următoarele măsuri:

- a) reacționează prompt la sesizările privind tratarea cu cruzime a animalelor sau în cazul în care viața animalului este în pericol;
- b) examinează cazurile de tratare cu cruzime a animalelor;
- c) întreprinde activități de prevenire și de combatere a tratării cu cruzime a animalelor;
- d) conlucrează cu autoritățile abilitate în domeniu, cu societatea civilă în vederea prevenirii și combaterii tratării cu cruzime a animalelor și respectării prezentei legi;
- e) colaborează cu organizațiile necomerciale privind protecția animalelor.

Articolul 9. Atribuțiile autorităților administrației publice locale

- (1) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea îndeplinesc următoarele atribuții:
 - a) implementează politicile de stat în domeniul protecției animalelor împotriva tratării cu cruzime în colaborare cu reprezentanții STCPA;
 - b) asigură, la nivel local, realizarea și respectarea Programului național REAFS, în colaborare cu organizațiile necomerciale pentru protecția animalelor;
 - c) raportează anual către Agenția și informează societatea civilă, precum și sunt plasează public datele privind realizarea măsurilor în privința realizării Programului Național REAFS;
 - d) include în programele de dezvoltare locală problematica prevenirii și combaterii tratării cu cruzime față de animale, reglementării efectivului animalelor fără stăpân, inclusiv și campanii de informare a populației;
 - e) aplică și prezintă propuneri de modificare a actelor normative, precum și elaborează regulamente în conformitate cu prevederile prezentei legi și actelor normative aprobate în temeiul acesteia;
 - f) creează și asigură funcționarea STCPA și CÎTA în cadrul autorităților publice locale de nivelul doi;
 - g) asigură participarea obligatorie a reprezentanților STCPA în procesul de luare a deciziilor, aprobarea reglementărilor în temeiul prezentei legi, programelor, crearea comisiilor, precum și în procesele de încheiere a contractelor privind achizițiile serviciilor publice în domeniu, emiterea altor decizii în temeiul prezentei legi.
- (2) Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi, în limita resurselor financiare aprobate în acest scop de către consiliul local pe anul bugetar respectiv, îndeplinesc următoarele atribuții:
 - a) contribuie la implementarea politicii de stat în domeniul protecției animalelor împotriva tratării cu cruzime în colaborare cu reprezentanții STCPA;
 - b) asigură, la nivel local, realizarea și respectarea Programului național REAFS, în colaborare cu organizațiile necomerciale pentru protecția animalelor;
 - c) raportează anual către Agenția și informează societatea civilă, precum și sunt plasează public datele privind realizarea măsurilor în privința realizării Programului Național REAFS;
 - d) include în programele de dezvoltare locală problematica prevenirii și combaterii tratării cu cruzime față de animale, reglementării efectivului animalelor fără stăpân, inclusiv și campanii de informare a populației.
 - e) împuternicesc, în condițiile legii, asociațiile de dezvoltare intercomunitară să exercite, în numele și pe seama autorităților respective, atribuțiile prevăzute la alin.a) și alin.b).
- (3) STCPA realizează următoarele activități:
 - a) asigură monitorizarea și coordonarea activităților privind capturarea, sterilizarea, eliberarea animalelor, precum și întreținerea acestora în CÎTA, sau aziluri;

- b) ține evidența animalelor cu și fără stăpân din teritoriu și organizează programe de înregistrare a animalelor de companie;
- c) prezintă autorităților administrației publice locale propuneri de modificare și avize la elaborarea actelor normative, programelor, proiectelor, privind încheierea contractelor pentru achiziționarea serviciilor pentru animale, precum și în procesul creării comisiilor din domeniu, și altor decizii conexe în temeiul prezentei legi;
- d) inițiază realizarea măsurilor de prevenire a relelor tratamente în privința animalelor în cazurile în care se constată pericol iminent pentru viața și sănătatea animalelor în temeiul prezentei legi în coordonarea cu poliția, la nivel de structură specializată teritorială;
- e) organizează, efectuează și monitorizează programele de sterilizare gratuită a animalelor de companie cu și fără stăpân;
- f) elaborează și desfășoară campanii informaționale privind tratarea umană și responsabilă față de animale;
- g) dezvoltă parteneriate sociale cu organizații necomerciale care contribuie la prevenirea și combaterea tratării cu cruzime față de animale;
- h) administrează pagina sa web oficială și plasează informația privind activitatea acesteia, precum și informația privind animalele în ceea ce privește: capturarea; pierderea; găsierea; despre locurile din care au fost capturate (adresa, aria și poza) și alte informații relevante;
- i) elaborează și gestionează programul privind adopția animalelor în colaborare cu CÎTA.

Articolul 10. Programul național privind reglementarea efectivului animalelor fără stăpân

- (1) Programul național REAFS se elaborează de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenției și autorităților administrației publice centrale și locale, STCPA, precum și în coordonare cu organizațiile necomerciale.
- (2) Programul național REAFS este însoțit de un plan de acțiuni și se aprobă prin Hotărâre de Guvern, pentru un termen de 5 ani, se evaluează de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare o dată la 2 ani, se revizuieste, în caz de necesitate, cel puțin o dată la 5 ani, în conformitate cu prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
- (3) Raportul cu privire la implementarea Programul național REAFS și planului de acțiuni se elaborează de către Agenția și se prezintă Guvernului spre examinare până la data de 10 aprilie a anului ce urmează după anul de gestiune, relevând gradul de îndeplinire a obiectivelor generale și specifice stabilite în Programul CSVE și gradul de realizare a activităților preconizate în planul național și, în cazul unor devieri semnificative de la obiectivele planificate, proiectul amendamentelor la Programul național.
- (4) Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare asigură informarea societății civile, cât și instituțiilor interesate privind realizarea Programului național REAFS, precum și stabilește termene rezonabile prin care acordă societății civile timp suficient pentru a se informa, participa și pentru a-și exprima opiniile cu privire la documentele de politici elaborate și supuse consultărilor publice.

Capitolul III

CERINȚE PENTRU ÎNTREȚINEREA ȘI UTILIZAREA ANIMALELOR

Secțiunea 1

Cerințe generale pentru întreținerea animalelor

Articolul 11. Întreținerea animalelor

- (1) La întreținerea animalelor ținând cont de nevoile etologice, în funcție de specie și rasa se asigură respectarea următoarelor drepturi:
 - a) apă și hrană;

- b) îngrijire și atenție;
- c) posibilitate de mișcare;
- d) de a nu suferi de dureri, răni și boli;
- e) de a nu suferi de frică și suferință;
- f) asistența medicală veterinară;
- g) de a manifesta comportament firesc.

Articolul 12. Drepturile și obligațiile la întreținerea animalelor a deținătorilor

- 1) drepturi:
 - a) să primească și să transmită animalul în conformitate cu prevederile Codului Civil, prezenta lege și a altor acte normative;
 - b) accesul liber la informație privind legislația din domeniul întreținerii, tratării sau protecției animalelor și acțiunile în domeniu;
 - c) la repararea prejudiciului material și moral, cauzat de confiscarea, capturarea ilegală și/sau uciderea, furtul și alte acțiuni de cruzime față de animale.
- 2) obligații:
 - a) să asigure îngrijirea animalelor în funcție de necesitățile lor fiziologice, biologice și caracteristici individuale;
 - b) să asigure animalelor protecție împotriva bolilor și traumelor;
 - c) să asigure posibilitatea de mișcare liberă animalelor ținând cont de nevoile etologice, în funcție de specie și rasa;
 - d) să utilizeze cu prudență și responsabilitate medicamentele de uz veterinar prescrise de medicul veterinar;
 - e) să ofere medicului veterinar posibilitatea de a supraveghea starea sănătății animalelor în exploatații profesionale și non-profesionale și să sprijine organizarea măsurilor respective;
 - f) să efectueze vaccinarea anuală, deparazitarea și alte măsuri sanitare – veterinare, ce asigură prevenirea bolilor animalelor, precum și lichidarea focarelor de îmbolnăviri în masă, cât și prevenirea extinderii lor în curți și în gospodării prost organizate, totodată luând toate măsurile organizatorice și economice necesare, respectând regulile sanitare-veterinare stabilite de legislație;
 - g) să ofere la cerere, informația privind locul unde este întreținut animalul, precum și pașaportul sau carnetul de sănătate a acestuia, după caz certificatul privind vaccinarea și înregistrarea, la solicitarea organelor autorităților de control, abilitate în domeniu și organizațiilor necomerciale pentru protecția animalelor;
 - h) să sesizeze autoritățile veterinare competente cu privire la cazurile de moarte subită, îmbolnăvire simultană a mai multor animale sau comportament neobișnuit al acestora, întreprinzând măsuri de izolare a animalelor suspecte de boală până la venirea medicului veterinar și să păstreze cadavrele animalelor moarte;
 - i) să ia măsuri în vederea reducerii reproducției neplanificate;
 - j) să transmită animalul unui nou posesor sau în azilul pentru animale, sau să sesizeze autoritățile abilitate în domeniul sau organizațiile necomerciale, în cazul în care proprietarul refuză dreptul său de proprietate asupra animalului sau nu are capacitatea asigurării animalului cu condiții de întreținere a stării acestuia;
 - k) să cedeze animalul organelor abilitate în temeiul prevederilor art.44 alin.(4);
 - l) să dețină actele privind animal: carnetul sănătății, pașaportul animalului, actele confirmative de proveniență a animalelor sau altele, după caz.

Articolul 13. Cerințe față de spațiile și încăperile pentru întreținerea animalelor

- (1) Animalele sunt întreținute în spații curate, luminoase, sigure, spațioase și să fie ferite de incendii, precum și de temperaturi excesive sezoniere.

- (2) Încăperile și dispozitivele prin care animalele sunt legate sau împrejmuite în spațiu, trebuie instalate și întreținute astfel, încât animalele să nu suferă traume, lovituri.
- (3) Numărului de animale în spațiile și locurile în care sunt deținute se stabilesc conform normelor și regulilor sanitar veterinare și epidemiologice, elaborate și aprobate de Guvern.

Articolul 14. Transportarea animalelor

- (1) Transportarea animalelor se efectuează ținând cont de necesitățile fiziologice, în funcție de specie și rasa animalelor.
- (2) Mijlocul de transport utilizat pentru transportarea animalelor se echipează astfel, încât să prevină traumatizarea, rănirea sau pierirea animalului în timpul încărcării, transportării și descărcării acestuia.
- (3) La transportarea animalelor se asigură satisfacerea nevoilor acestora de hrană, apă, aer, precum și protecția animalelor împotriva influențelor externe dăunătoare acestora.
- (4) Transportarea animalelor care aparțin diferitor specii sau rase se efectuează în cuști sau boxe separate.
- (5) La transportarea îndelungată se asigură plimbarea animalului cel puțin de o dată la 12 ore.
- (6) Animalele care au decedat și animalele care nu pot fi transportate în continuare sunt îndepărtate de la celelalte la prima oprire.
- (7) Modul de transportare a animalelor de companie în transportul public se aprobă de Guvern.
- (8) Cerințe privind transportarea animalelor, se elaborează și se aprobă de Guvern.

Secțiunea a 2-a

Cerințe pentru asistența medicală veterinară și reproducerea animalelor

Articolul 15. Asistența medicală veterinară și întreținerea animalelor bolnave

- (1) La întreținerea animalelor se asigură îngrijirea sănătății acestora, în cazul în care animalul este rănit, bolnav și are nevoie de ajutor, obligatoriu urmează a fi acordat ajutor ori după caz urmează a fi anunțat medicul veterinar.
- (2) Pentru acordarea ajutorului unui animal bolnav, rănit urmează a fi întreprinse acțiunile necesare pentru ameliorarea durerii.
- (3) În cazul în care un animal bolnav sau rănit este predat unei persoane terțe, aceasta trebuie să fie informată privind starea animalului.
- (4) Se interzice eutanasia animalelor sănătoase.
- (5) La acordarea serviciilor medical veterinare, copiile jurnalelor de istorii și tratamente medicale al animalului trebuie eliberate la prima solicitare a proprietarului animalului sau a persoanei care a solicitat servicii veterinare pentru un animal fără stăpân.

Articolul 16. Reproducerea și modificarea artificială animalelor

- (1) Persoana care selecționează un animal de companie pentru reproducere trebuie să ia în considerare caracteristicile anatomice, fiziologice și comportamentale, care ar putea compromite sănătatea și bunăstarea femelei și a descendenților săi.
- (2) Se interzice utilizarea unor metode de reproducerea animalelor, care pot dăuna sănătății și bunăstării acestora sau provoca pierirea lor.
- (3) Se interzice utilizarea ingineriei genetice pentru sporirea efectivului de animale sau modificarea structurală, care poate dăuna sănătății și bunăstării acestora.
- (4) Activitatea de reproducere în scopuri comerciale se supune autorizării sanitar veterinare.
- (5) Se interzice reproducerea animalelor cu agresivitate ereditară.
- (6) Se interzice modificarea artificială a comportamentului și exteriorului unui animal prin administrarea medicamentelor de uz veterinar sau substanțelor cu efect stimulator, sedativ sau stabilizator.

- (7) Prin derogare de la prevederile alin.(6), utilizarea sedativelor, este permisă în cazul necesității capturării animalelor fără stăpân, în timpul transportării, în cazul tratamentului sau manipularilor medicale, cu respectarea instrucțiunilor de utilizare a acestui medicament.
- (8) Se interzice modificarea prin intervenții chirurgicale a exteriorului organismului animalului în scopuri cosmetice, cu excepție prescripțiilor veterinare.
- (9) Lista animalelor periculoase interzise pentru reproducere se elaborează și se aprobă de Guvern.

Capitolul IV ÎNȚREȚINEREA ANIMALELOR DE COMPANIE

Secțiunea 1 Cerințe generale

Articolul 17. Întreținerea animalelor de companie

- (1) La întreținerea animalelor de companie deținătorul respectă cerințele de întreținere generale prevăzute la art.11.
- (2) La întreținerea animalelor de companie deținătorii sunt obligați:
 - a) să înregistreze animalele în SIA RAC;
 - b) să asigure comportamentul animalului în măsura în care să nu prezinte pericol pentru sănătatea oamenilor, să anticipeze daunele cauzate de animale față de alte animale, și daunele cauzate sănătății cetățenilor și proprietății acestora;
 - c) să păstreze animalele în condiții în care se exclude libera circulație a acestora fără supraveghere și să prevină atacurile asupra oamenilor și altor animale; de mutat la animalele de companie;
 - d) să dețină un certificat special la întreținerea câinilor de rase, care necesită o responsabilitate specială, specificate la Anexa nr.1:
 - e) să sterilizeze câinii fără pedigree și câinii care necesită responsabilități specială, specificate la Anexa nr.2, precum și metișii lor, odată cu atingerea vârstei de 6 luni, cu excepția animalelor, care nu pot fi sterilizate din motive medicale recomandate de un medic veterinar;
 - f) să informeze STCPA sau poliția despre pierderea animalului sau găsirea animalului, care posedă semne de proprietate;
 - g) să informeze autoritățile veterinare competente despre cazurile de atac a câinilor deținute asupra altor animale și om, și se prezinte animale în cauza medicului veterinar spre examinare;
 - h) să colecteze dejecțiile după animalele deținute în locuri și spații publice, cu excepția câinilor utilitari;
 - i) să respecte drepturile altor persoane, care locuiesc în condominiu și alte spații sau zone destinate folosinței comune.

Articolul 18. Drepturile deținătorilor de animale de companie

- (1) Deținătorul de animale de companie are următoarele drepturi:
 - 1) să beneficieze de măsurile oferite de Programul național REAFS;
 - 2) accesul liber la servicii publice SIA RAC;
 - 3) accesul liber la informație privind animalele capturate, inclusiv informația privind starea și condițiile de întreținere a acestora, precum și procedurile aplicate de către instituțiile care efectuează capturarea, întreținerea, eutanasia sau alte activități privind animalele domestice și de companie.

Articolul 19. Restricții pentru deținătorii de animale de companie

- (1) Deținătorilor se interzice:
 - a) întreținerea, vânzarea sau înstrăinarea animalelor de companie neidentificate și neînregistrate;

- b) admiterea în cluburi chinologice, felinologice a deținătorilor animalelor neidentificate și neînregistrate;
- c) reproducerea câinilor, pisicilor fără pedigree, metișilor, precum și câinilor care necesită responsabilitate specială specificate la Anexa nr.2, precum și metișii lor.

Articolul 20. Însoțirea și plimbarea animalelor de companie

- (1) Deținătorul de animale de companie la însoțire și plimbare este obligat:
 - a) să nu dăuneze animalelor, oamenilor și proprietății acestora;
 - b) să respecte regulile traficului rutier la trecerea de pieton, în apropierea căilor de transport și la traversarea acestora;
 - c) să plimbe câinii care necesită o responsabilitate specială specificate la Anexa nr.2 cu lesă și cu botniță.
- (2) Se interzice plimbarea animalelor de companie următoarelor persoane:
 - a) lipsite de capacitate de exercițiu sau cu discernământ;
 - b) cu capacitatea fizică redusă de a ține sub control acțiunile câinelui, cu excepția câinilor utilitari;
 - c) aflate sub influența alcoolului sau a substanțelor narcotice sau psihotropice;
 - d) până la atingerea vârstei de 14 ani, cu excepția câinilor de talie medie.
- (3) Însoțirea câinilor de rase specificate la Anexa nr. 1 și Anexa nr.2 este interzisă în lipsa unui Certificat special.
- (4) Regulile privind întreținerea și plimbarea animalelor de companie se elaborează și se aprobă de Guvern.

Articolul 21. Modul de transportare a animalelor de companie în transportul public

- (1) Transportarea câinilor și pisicilor în transportul public este permis cu respectarea următoarelor condiții:
 - 1) transportarea animalului exclude cauzarea prejudiciului sănătății sau bunurilor pasagerilor;
 - 2) câinii sunt dotați cu botniță și cu lesă scurtă, cu excepția câinilor, care nu pot purta botniță din cauza contraindicațiilor medicale sau a caracteristicilor rasei, precum și cu excepția câinilor utilitari;
 - 3) câinii și pisicile de talie mică sunt transportați în cuști speciale, containere de transfer sau pot fi transportate în brațe, saci, rucsacuri și cutii, în cazul în care nu se pune în pericol viața sau sănătatea acestora.
- (2) Transportarea animalului în afara localității este permisă cu deținerea carnetului de sănătate a animalului.
- (3) În transportul public urban este interzisă:
 - 1) transportarea câinilor de către persoane aflate sub influența alcoolului sau a drogurilor;
 - 2) transportarea câinilor fără lesă, iar pentru rasele de câini cu responsabilitate specială fără lesă și botniță, cu excepția câinilor care nu pot purta botniță din cauza contraindicațiilor medicale, cu excepția câinilor utilitari;
 - 3) de către copii sub 14 ani, cu excepție câinilor de talie mică și medie.
- 4) Transportarea animalelor cu transport rutier, aerian și feroviar se efectuează în conformitate cu Condițiile aplicabile circulației necomerciale a animalelor de companie, elaborate și aprobate de Guvern.

Articolul 22. Întreținerea câinilor cu responsabilitate specială

- (1) Lista câinilor de rase care necesită o responsabilitate specială este prevăzută la Anexa nr.1 și Lista raselor de câini potențial periculoși interzise pentru creșterea și reproducerea specificată la Anexa nr.2.

- (2) Apartenența câinilor la o rasă se stabilește pe baza certificatului de origine emis de entități autorizate, în lipsa acestuia, de către specialiști cu cunoștințe chinologice.
- (3) La întreținerea și creșterea câinilor de rase, care necesită o responsabilitate specială este obligatorie deținerea unui Certificat de promovare a unui curs chinologic special împreună cu animalul, emis de centru de instruire și evaluare.
- (4) La cursurile specificate la alin. (3) se admit persoane, care dețin certificatul medical privind avizul pozitiv psihiatric și narcologic.
- (5) În calitate de centru de instruire și evaluare, specificat la alin. (3), pot fi asociațiile profesionale și centrele de instruire acreditate în modul stabilit de legislație.
- (6) Deținătorii câinilor specificați la alin.(1) sunt obligați să înregistreze câinii la Organizația Chinologică din Republica Moldova, afiliată la Federația Chinologică Internațională.
- (7) Regulamentul privind regimul de deținere al câinilor care necesită o responsabilitate specială se elaborează și se aprobă de către Guvern.

Articolul 23. Cerințe generale de înregistrare a animalelor de companie

- (1) Câinii, pisicile, iepurii, dihorii domestici și animalele exotice, indiferent de rasă sunt supuse microcipuri în termen de 90 de zile de la naștere și înregistrate în SIA RAC.
- (2) Animalele întreținute în azil sau CÎTA sunt supuse înregistrării și microcipării obligatorii.
- (3) În cazul vânzării sau înstrăinării, pierderii sau decesului animalului, deținătorul se obligă în termen de 7 zile, iar în cazul câinilor de rase, care necesită o responsabilitate specială în termen de 3 zile, să notifice operatorul autorizat prin depunerea cererii cu privire la necesitatea modificării datelor în SIA RAC.
- (4) Înregistrarea animalelor de companie se efectuează în conformitate cu prevederile Regulamentului elaborat și aprobat de Guvern.

Secțiunea a 2-a

Creșterea și comercializarea animalelor de companie

Articolul 24. Cerințe pentru creșterea și efectuarea activităților de întreprinzător cu animale

- (1) Creșterea și activitățile de întreprinzător cu animale se permite numai în cazul deținerii autorizației sanitar-veterinare emise de către Agenția.
- (2) Pentru a desfășura activități de creștere și vânzare a câinilor și pisicilor, deținătorul de animale trebuie să fie membru al clubului chinologic sau felinologic acreditat.
- (3) În cazul în care se naște un animal la deținător, ne autorizat și nu este membru al clubului chinologic sau felinologic specificat la alin.(2), descendentul animalului se consideră fără rasă și se interzice reproducerea acestuia prin supunerea obligatorie sterilizării.

Articolul 25. Vânzarea, donația, înstrăinarea animalelor și alte forme de predare

- (1) Vânzarea sau înstrăinarea animalelor prin alte forme se permite:
 - a) în locurile întreținerii sau creșterii;
 - b) în cadrul desfășurării unor expoziții autorizate de scurtă durată, organizate de cluburile chinologice sau felinologice;
 - c) în cadrul evenimentelor desfășurate de organizațiile necomerciale pentru protecția animalelor;
 - d) în exploatații de animale autorizate;
 - e) în aziluri autorizate.
- (2) Se interzice vânzarea sau înstrăinarea:
 - a) animalelor de companie în locurile neautorizate;
 - b) câinilor și pisicilor în zoo magazine, piețe și pe străzile localităților, precum și în locurile publice sau în preajma lor;
 - c) animalelor de companie persoanelor care au calitatea procesuală în proces penal privind cruzimea față de animale;

- d) animalelor de companie persoanelor care sunt sancționați contravențional pentru cruzime față de animale.
- (3) La înstrăinarea animalului, deținătorul este obligat să informeze noul proprietar informații privind tipul, rasa, starea de sănătate, alte calități ale animalului, despre condițiile de întreținere a acestuia, precum și să transmită un carnet de sănătate sau pașaportul animalului.
- (4) Regulile privind vânzarea online sunt specificate la Anexa nr.3.

Articolul 26. Întreținerea animalelor în zoo magazine

- (1) La primirea spre vânzare se admit doar animalele sănătoase și însoțite de documente confirmative.
- (2) La întreținerea animalelor în zoo magazine se asigură protecția acestora de contactul direct cu vizitatorii sau de la alte condiții nefavorabile.
- (3) Personalul oferă cumpărătorilor informații despre specia animalului, caracteristicile întreținerii și proveniența acestuia.
- (4) Zoo magazinele asigură asistența medicală veterinară prestată de organizație de profil.

Articolul 27. Contractele care au ca obiect animale

- (1) Este interzisă transmiterea animalelor în contul neexecutării obligațiilor pecuniare.
- (2) Dreptul de proprietate și alte drepturi reale asupra animalelor pot înceta în caz de tratament cu cruzime față de acestea, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

Capitolul V.

ÎNȚREȚINEREA ANIMALELOR FĂRĂ STĂPÂN ȘI ALTOR ANIMALE

Secțiunea 1.

Capturarea, izolarea și returnarea animalelor cu sau fără stăpân

Articolul 28. Reglementarea efectivului animalelor fără stăpân

- (1) Reglementarea efectivului de animale fără stăpân este realizată în conformitate cu Programul național REAFS.
- (2) Reglementarea efectivului de animale fără stăpân se efectuează în conformitate cu prevederile specificate la alin.(1) cu eliberarea ulterioară în habitatul lor natural sau plasarea în aziluri de animale, CÎTA, precum și prin adopție.
- (3) Procedura de reglementare a efectivului de animale specificate la alin. (2), se elaborează și se aprobă de Guvern.

Articolul 29. Capturarea și izolarea temporară a animalelor cu sau fără stăpân

- (1) Capturarea animalelor fără stăpân se efectuează în următoarele scopuri:
- 1) returnarea către proprietar sau predarea către alte persoane pentru întreținere;
 - 2) reglementarea efectivului animalelor fără stăpân;
 - 3) acordarea asistenței medical veterinare.
- (2) Capturarea animalelor se efectuează cu avizul STCPA, care deține o evidență unificată.
- (3) Unități de asistență medicală veterinară, azilurile și CÎTA au dreptul de a steriliza animalele în cadrul Programului CSVE.
- (4) Câinii capturați sunt plasați în CÎTA teritorială, în cazul lipsei acestuia, animalele sunt plasate în cel mai apropiat CÎTA.

- (5) Animalele fără stăpân aflate în spațiul public sunt supuse capturării obligatorii în scopuri specificate la alin.(1).
- (6) Câinii înregistrați, microcipați și cu crotalie unică aprobată de către STCPA, pot fi-capturnți numai în următoarele cazuri:
- pentru aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a bolilor infecțioase și parazitare;
 - pentru acordarea asistenței medical veterinare;
 - în cazul comportamentului agresiv sau conflictual față de alte animale sau oameni;
 - pentru izolare temporară sau carantină.
- (7) După efectuarea procedurilor necesare, animalele vor fi plasate în CÎTA pentru adopție, returnate proprietarului sau în habitat, cu excepția animalului agresiv, care prezintă pericol pentru societate.
- (8) Capturarea neautorizată a câinilor fără stăpân este interzisă.
- (9) Animalele capturate sunt plasate în carantină, pe un termen de 14 zile de la data capturii și returnate deținătorilor, plasate în aziluri de animale, adoptate de către alte persoane sau eliberate în habitatul lor.
- (10) Animalele capturate pot fi supuse eutanasiei umane numai în următoarele cazuri excepționale:
- pentru a pune capăt suferinței insuportabile animalelor;
 - la constatarea unei boli grave incurabile diagnosticate în mod sigur de un medic veterinar sau în cazul unor consecințe incurabile, în urma unei răni acute care este incompatibilă cu viața animalului;
- (11) Capturarea sau eliberarea unui animal are loc numai în baza Avizului de capturare sau eliberare, emis de STCPA.
- (12) Unităților de capturare a animalelor fără stăpân li se interzice capturarea:
- fără avizul STCPA;
 - animalelor nespecificate în ordinul de capturare;
 - direct de la persoane fizice sau juridice;
 - în scopul însușirii animalelor capturate.
- (13) Unitățile de capturare sunt obligate să țină evidența zilnică a animalelor capturate.
- (14) Regulile privind capturarea animalelor fără stăpân se elaborează și se aprobă de Guvern.

Articolul 30. Întreținerea animalelor în CÎTA și azil

- Întreținerea animalelor în azilurile create în case de locuit și zone rezidențiale se interzice.
- Animalele plasate în CÎTA sau azil, sunt supuse:
 - controlului medical veterinar;
 - izolării sau plasării în carantină, la necesitate;
 - identificării și înregistrării animalului.
- La returnarea unui animal dintr-un CÎTA, azil, către deținătorul său sau înstrăinarea acestuia unui nou proprietar, se efectuează cu emiterea unui certificat medical veterinar.
- Regulamentul privind funcționarea azilurilor și CÎTA este elaborat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și aprobat de Guvern

Articolul 31. Returnarea animalelor pierdute

- În cazul animalelor pierdute, deținătorii se pot adresa la STCA și CÎTA.
- Animalul pierdut, care prezintă semne de proprietate, în lipsa locurilor sau condițiilor de întreținere într-un CÎTA sau azil poate fi transmis pentru întreținere temporară unei persoane fizice sau juridice, care și-a exprimat acordul, în baza unui contract de întreținere.
- La returnarea animalului, deținătorul prezintă probe, care pot confirma deținerea în posesia acestuia.

Sectiunea a 2-a

Cerințe privind întreținerea altor animale

Articolul 32. **Întreținerea și protecția animalelor sălbatice**

- (1) Capturarea animalelor sălbatice se permite în baza autorizației, eliberate de Agenția de mediu și se efectuează într-o manieră, care să provoace cât mai puține suferințe animalului, fără a provoca răni sau mutilări.
- (2) În cazul în care animalul nu poate fi eliberat în habitatul natural, acesta este plasat la o grădină zoologică sau la un centru de reabilitare, or la o persoană fizică sau juridică, care deține condiții corespunzătoare de întreținere în funcție de starea fiziologică și speciei.
- (3) Comercializarea animalelor sălbatice deținute temporar se interzice.
- (4) Se interzice utilizarea animalelor sălbatice de către persoanele fizice sau juridice, în vederea obținerii de profit, în unități de tip restaurant sau hotel.
- (5) Guvernul elaborează și aprobă lista animalelor interzise pentru întreținere de către persoanele fizice și juridice.

Articolul 33. **Cerințele privind vânatul animalelor sălbatice**

- (1) Mijloacele tehnice utilizate la vânatoare, care vizează omorârea animalelor, trebuie să asigure moartea rapidă a acestora, fără a provoca suferințe.
- (2) Se interzice folosirea capcanelor și a altor dispozitive care nu garantează moartea rapidă a animalului, pentru a exclude suferința lor.
- (3) Vânatoarea animalelor este interzisă cu utilizarea transportului în mișcare și a altor mijloace tehnice, echipamente, inclusiv orbitoare și înregistratoare de sunete, gaze, fum, curent, otrăviri, cleuri, substanțe stupefiante, explozive, a căror aplicare poate provoca moartea în masă a animalelor.
- (4) Se interzice vânatoarea sub formă de evenimente spectaculoase care implică urmărirea, uciderea, agonia de moarte a animalelor.
- (5) Se interzice folosirea animalelor ca momeală vie pentru vânatoarea, capturarea și alte forme de dobândire a animalelor sălbatice.
- (6) Se interzice folosirea animalelor la examene, competiții și dresaj privind câini de vânatoare.
- (7) Se interzice folosirea animalelor ca țintă în antrenamente de tir sau în competiții de tir.
- (8) La găsirea unui animal rănit sau în stare neputincioasă se anunță gestionarul fondului de vânatoare.

Articolul 34. **Tratarea animalelor de fermă**

- (1) Întreținerea și exploatarea animalelor de fermă se asigură în funcție de nevoile lor fiziologice, caracteristice speciilor, rasei și particularităților biologice ale acestui tip.
- (2) Se interzice:
 - a) utilizarea pentru muncă a animalelor bolnave, subnutrite, gestante în a două perioadă de gestație;
 - b) folosirea în procesul de exploatare a animalelor a echipamentelor și a altor mijloace tehnice care pot răni, trauma sau duce la moartea acestora;
 - c) întreținerea animalelor în spațiile în care se sacrifică alte animale sau unde se află cadavrele animalelor sacrificate;
 - d) hrănirea forțată a animalelor în scopul creșterii masei corporale, cu excepția hrănirii cu scop terapeutic sau profilactic, inclusiv interzicerea creșterii și reproducerii găștelor și rațelor pentru obținerea ficatului gras;
 - e) eviscerarea, gudronarea, jupuirea, afumarea, separarea părților de animale până la încetarea bătăilor inimii animalului;
 - f) aplicarea stigmatului, crotalierea, sterilizarea, coltilotul, îndepărtarea sau tăierea cornelor și a altor proceduri dureroase, fără anestezie.

Sectiunea a 3-a

Utilizarea animalelor în activități de agreement, turism și sport

Articolul 35. Cerințe generale

- (1) Tratarea și utilizarea animalelor în activități de agreement, turism și sport nu trebuie să le pună în pericol viața și sănătatea acestora, să le provoace suferințe sau să contrazică caracteristicilor biologice, fiziologice ale speciei.
- (2) Utilizarea animalelor în activitățile specificate la alin. (1) sunt interzise:
 - a) utilizarea animalelor bolnave, în a doua perioada gestației bătrâne sau subnutrite, cu excepția, la înregistrarea reportajelor și documentarelor video sau fotografie;
 - b) exploatarea a cailor, în perioada de colostru;
 - c) utilizarea animalelor, care suportă greu captivitatea, spațiul închis, antrenamentul;
 - d) utilizarea dopajului;
 - e) utilizarea animalelor agresive;
 - f) utilizarea animalelor imediat după transportare îndelungată,
- (3) Se interzice interacțiunile cu animalele persoanelor aflate sub influența alcoolului sau a drogurilor.
- (4) Se interzice prestarea de servicii foto și video neautorizate cu animale sălbatice.
- (5) Persoanele fizice și juridice care desfășoară activități specificate la alin.(1) trebuie să dețină înregistrare sanitar - veterinară.
- (6) Se interzice producerea, reproducerea, distribuirea și difuzarea pe toate suporturile a materialului audiovizual care promovează cruzimea față de animale
- (7) Regulile speciale privind utilizarea animalelor pentru fiecare tip de activitate și ținerea evidenței animalelor, se elaborează și se aprobă de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

Articolul 36. Admiterea animalului pentru participarea la eveniment

- (1) Admiterea animalului în activitățile de agreement, turism și sport se permite la prezentarea certificatului eliberat de medicul veterinar.
- (2) În lipsa prezentării certificatului eliberat de medicul veterinar organizatorul evenimentului interzice participarea animalului.
- (3) Pentru organizarea spectacolelor în circuri și show-uri sunt admise următoarele tipuri de animale: cai, câini, pisici și specii de păsări exotice granivore.
- (4) În cazul în care animalul nu poate fi utilizat în activități de agreement, turism și sport, confirmat de medicul veterinar, proprietarul animalului este obligat să asigure întreținerea acestuia până la moartea naturală a animalului sau să-l transfere la întreținerea unei persoane fizice sau juridice, care și-a exprimat acordul, pe baza unui contract de întreținere.

Articolul 37. Unități de agreement cu implicarea animalelor prin contact direct cu vizitatorii, zoocafe și alte tipuri

- (1) Organizarea unităților de agreement cu implicarea animalelor prin contact direct cu vizitatorii se realizează cu condiția creării unei zone inaccesibile vizitatorilor.
- (2) La desfășurarea activităților specificate la alin. (1) se desemnează o persoană responsabilă care va monitoriza bunăstarea și siguranța animalelor.
- (3) La utilizarea animalelor în contact direct cu vizitatorii, sunt permise animale adulte de următoarele specii: câini, pisici, iepuri decorativi, oi, capre, porci, ponei, măgari.
- (4) Se interzice utilizarea animalelor bolnave sau nevaccinate pentru contactul fizic cu vizitatorii.
- (5) Regulile privind tratarea animalelor sunt amplasate la intrare în unitățile de agreement cu implicarea animalelor prin contact direct cu vizitatorii.
- (6) Unitățile de agreement cu implicarea animalelor prin contact direct cu vizitatorii asigură angajarea unui medic veterinar în statele de personal sau încheie un contract de prestare a serviciilor cu o organizație veterinară de profil.

- (7) Se interzice plimbarea și însoțirea cailor, poneilor și a măgarilor în locuri publice și spații adiacente acestora de către minori.
- (8) Activitatea unităților de agreement cu implicarea animalelor prin contact direct cu vizitatorii se desfășoară numai pe baza autorizației sanitar-veterinare specificate la alin.(1) art.24.

Articolul 38. Terapie asistată de animale (TAA)

- (1) Animalele utilizate pentru TAA și AERAA trebuie să fie sănătoase, vaccinate, înregistrate cu deținerea unui certificat confirmat de către un medic veterinar.
- (2) TAA și AERAA pot fi practicate în spitale, centre de reabilitare, case de odihnă, grădinițe și în instituțiile de învățământ școlar de toate niveluri, în instituții penitenciare, centre de necrologie și reabilitare sau alte instituții de asistență socială în conformitate cu prevederile la alin.(1).
- (3) Se interzice utilizarea animalelor sălbatice, exotice și a puilor de animale în activități TAA și AERAA.

Secțiunea a 4-a

Sacrificarea, eutanasierea și neutralizarea cadavrelor animalelor

Articolul 39. Sacrificarea animalelor

- (1) Sacrificarea se efectuează fără a provoca suferințe fizice și psihice animalelor.
- (2) La sacrificarea animalelor sunt respectate următoarele condiții:
 - a) sacrificarea se efectuează prin metode care exclud suferința animalelor;
 - b) încăperea în care are loc sacrificarea trebuie să fie separată de locul în care sunt întreținute alte animale;
 - c) este interzisă folosirea metodelor inumane de sacrificare a animalelor;

Articolul 40. Eutanasierea animalelor

- (1) Eutanasierea animalelor se efectuează cu respectarea următoarelor cerințe:
 - a) utilizarea metodelor de administrare a medicamentului mai puțin traumatică, ținând cont de mărimea, caracteristicile fiziologice și anatomice ale animalului;
 - b) inducerea animalului cu anestezie profundă pentru pierderea cunoștinței, după care survine moartea;
 - c) interzicerea omorârea unui animal în stare de veghe;
 - d) eutanasia animalelor de companie se efectuează de un medic veterinar autorizat sau feldșer sub supravegherea medicului veterinar;
 - e) eutanasia animalelor în prezența altor animale este interzisă.
- (2) În urma eutanasierii medicul veterinar constată moartea animalului cu emiterea certificatului la solicitarea deținătorului cu ulterioară radierea din SIA RAC.
- (3) Neutralizarea cadavrului este permisă numai după constatarea rigidității postmortale.

Articolul 41. Înhumarea, incinerarea și coingenerarea animalelor

- (1) Înhumarea animalelor se efectuează în locuri autorizate cu notificarea a STCPA.
- (2) Incinerarea și coingenerarea animalelor se efectuează de către operatori autorizați și în conformitate cu prevederile legislației;
- (3) La găsirea unui cadavru de animal este sesizată poliția, sau autoritățile publice locale.
- (4) Cerințele specifice privind înhumarea, incinerarea și coingenerarea precum și amenajarea locurilor pentru înhumare se aplică în conformitate cu Reglementările elaborate și aprobate de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și Ministerul Mediului.

Capitolul VI.

TRATAREA ȘI PROTECȚIA ANIMALELOR

Sectiunea 1.

Protecția animalelor împotriva tratării cu cruzime

Articolul 42. Acțiuni de tratare cu cruzime a animalelor

(1) Se interzice următoarele acțiuni de tratare cu cruzime a animalelor:

- a) amenințarea cu uciderea unui animal sau a stăpânului acestuia sau a celor care au grijă de animalele fără stăpân;
- b) reproducerea animalelor cu agresivitatea ereditară;
- c) antrenarea animalelor exclusiv în scopul creșterii agresivității acestora;
- d) amenințarea animalelor sau incitarea lor asupra oamenilor, precum și asupra altor animale.

(2) Se interzice cruzimea față de animale, manifestată prin:

- a) bătaia, schingiuirea, tortura, rănirea, expunerea la supraîncălzire sau la răcire excesivă, otrăvirea, mutilarea sau uciderea animalelor;
- b) provocarea durerii, suferințelor fizice sau psihice animalelor prin orice mijloc, precum și punerea lor într-o stare de panică sau stres;
- c) lăsarea animalelor într-o situație, care pune viața în pericol și neacordarea asistenței, dacă este posibil, unui animal care se află în stare de pericol pentru viață sau sănătate;
- d) despărțirea puilor de mamă a animalelor de companie până la vârsta de minim opt săptămâni de viață în vederea înstrăinării acestora;
- e) abandonarea, alungarea unui animal sau întreținerea acestuia fără hrană sau apă, a cărui existență depinde de îngrijirea omului;
- f) intervențiile chirurgicale, destinate modificării aspectului unui animal sau altor scopuri necurative, cum ar fi codomia, cuparea urechilor, secționarea corzilor vocale, ablația ghearelor, coltilotul ciocului și dinților;
- g) efectuarea procedurilor și operațiilor chirurgicale la animale, de către persoane care nu dețin calificări profesionale în conformitate cu prevederile Legii nr. 121/2020 privind organizarea și exercitarea profesiei de medic veterinar;
- h) folosirea armelor cu tranchilizant în alte situații, decât pentru imobilizarea animalelor;
- i) organizarea, utilizarea și creșterea animalelor pentru lupte, evenimente sportive și de divertisment, care implică urmărirea, uciderea, supravegherea agoniei morții animalelor, folosirea altor animale pentru uciderea animalelor;
- j) publicitatea, realizarea de filme cu scopuri identice, în cazul în care provoacă suferințe fizice și psihice, afecțiuni sau răniri;
- k) capturarea animalelor prin alte metode decât cele prevăzute de legislație;
- l) forțarea unui animal să efectueze acțiuni care nu sunt tipice pentru animalul corespunzător în mediul său natural, care depășesc sarcinile fiziologice excesive asupra acestuia și care pot dăuna sănătății animalului sau provoca suferințe;
- m) practicarea tirului pe animale, în cazul în care nu se efectuează vânatul conform legislației;
- n) zoofelia sau profanarea animalului;
- o) hrănirea forțată a animalelor pentru a le crește greutatea și productivitatea;
- p) efectuarea eutanasiei inumane cu medicamente interzise și metode interzise în legislație;
- q) legarea animalelor de vehicule în mișcare;
- r) utilizarea animalelor vii pentru antrenamentul altor animale, cu excepția utilizării animalelor adulte să-și antreneze puii;
- s) abandonarea animalului legat sau sub influența razelor directe ale soarelui la o temperatură a aerului mai mare de +20°C, precum și mai mică de 0°C, precipitații sub formă de ploaie, zăpadă sau grindină fără posibilitatea de a se ascunde într-un adăpost;
- t) înhumarea sau incinerarea animalelor vii sau semi-moarte, sau care se află în agonie;
- u) utilizarea în producerea, prelucrarea sau gătitul animalelor vii;
- v) supraîncărcarea unui animal cu o greutate mai mare decât poate transporta acesta, astfel încât, greutatea încărcăturii să nu depășească 20% din greutatea animalului;
- w) ținerea unui animal în lesă, astfel încât, să poată provoca răni sau alte vătămări sănătății animalului;
- x) ținerea cașteilor pana la atingerea vârstei de 4 luni in lesă;

- y) utilizarea animalelor în ritualuri;
 - z) hrănirea animalelor de pradă cu alte animale vii în locuri deschise pentru vizite, cu excepția cazurilor prevăzute de cerințele privind utilizarea animalelor în grădinile zoologice;
 - aa) utilizarea animalelor sălbatice vertebrate, indiferent de gradul de îmblânzire, născute în captivitate sau capturate din natură, în spectacole de circ, circuri ambulante, caravane și trupe de artiști ambulanti, precum și în orice alte tipuri de spectacole similare;
 - bb) săvârșirea altor acțiuni sau omisiuni care provoacă sau produc rănire, deces sau creează suferințe fizice, precum și psihice unui animal, cu excepția cazurilor în care astfel de acțiuni au fost efectuate în scop de tratament, în scop experimental, în conformitate cu prevederile art. din Legea nr. 211/2002 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice.
- (3) Nu constituie tratarea cu cruzime față de animale:
- a) sterilizarea animalelor;
 - b) eliberarea animalelor în habitatul lor natural, conform Programului CSVE;
 - c) acțiunea persoanei manifestată prin rănirea sau uciderea animalului, urmare atacului acestuia.

Sectiunea 2.

Măsuri de prevenire a abuzului

Articolul 43. Măsuri de prevenire a relor tratamente

- (1) Pentru prevenirea cruzimii față de animale pot fi luate următoarele măsuri:
- 1) îndepărtarea temporară a animalului;
 - 2) confiscarea animalului;
 - 3) interzicerea întreținerii și tratării animalelor;
 - 4) interzicerea utilizării animalelor în activități;
 - 5) introducerea de măsuri urgente.
- (2) Instituțiile de control, furnizează informații Agenției privind persoanele în privința cărora s-au aplicat măsurile de prevenire a relor tratamente față de animale cu înregistrarea ulterioară în SIA RAC.
- (3) Deținătorul are dreptul de a contesta pedeapsa de bază și măsurile suplimentare menționate la alin. (1). Depunerea contestației nu suspendă interdicția.

Articolul 44. Sechestrarea temporară a unui animal

- (1) În cazurile în care animalul se află într-o situație de pericol iminent sau dacă rămânerea în continuare a animalului la deținător prezintă un pericol pentru viața și sănătatea acestuia sau a oamenilor, se aplică măsura de sechestrare temporară imediată a animalului.
- (2) Suplimentar, la cazurile de aflare într-o situație de pericol iminent definite în noțiune, situații de pericol iminent sunt următoarele:
- a) animal care a fost rănit, schingiuit sau supus zoofiliei;
 - b) animal care a fost implicat în lupte între animale sau cu animale;
 - c) animal domestic sau animal sălbatic captiv asupra căruia a fost practicat tirul;
 - d) animal folosit pentru dresajul altor animale sau pentru a controla agresivitatea altor animale;
 - e) animal domestic expus forțat la temperaturi foarte ridicate ori foarte scăzute;
 - f) animal din speciile ecvidee, bovine, ovine și caprine aflate fără supraveghere pe căile de circulație publică;
 - g) animal lăsat singur, închis în automobil sau lăsat legat fără supraveghere;
 - h) animal care nu beneficiază de hrană și apă în cantități suficiente, de un adăpost corespunzător sau de tratamente medicale;

- i) animal exploatat continuu și suprasolicitat urmare supraîncărcării cu greutate mai mari de 20% din greutatea acestuia, cu semne vizibile de extenuare;
 - j) animal înhumat de viu.
- (3) În cazul în care, un animal se află în pericol iminent în conformitate cu prevederile alin. (2), organele abilitate specificate la alin. (4) vor îndepărta imediat animalul cu plasare temporară a acestuia în azil sau CÎSAA.
- (4) Sechestrarea temporară a unui animal se efectuează în mod obligatoriu de către următoarele autorități:
- a) subdiviziunea teritorială a poliției specializată pentru protecția animalelor;
 - b) Agenția;
 - c) STCPA.
- (5) Organele abilitate din alin. (4) constată existența situației de pericol pe baza evaluării situației de fapt și a stării fizice a animalului care rezultă, după caz, din:
- a) constatarea directă și consemnarea celor constatate într-un înscris ori înregistrarea celor constatate cu mijloace tehnice;
 - b) declarațiile persoanelor implicate în activitățile desfășurate cu privire la situațiile de pericol prevăzute la alin.(2) sau ale persoanelor care au asistat la activitățile respective sau au cunoștință despre desfășurarea acestora;
 - c) înregistrări video sau audio ori fotografii, indiferent de proveniența acestora;
 - d) înscrisuri, inclusiv cele de natura mesajelor sau publicațiilor în mediul electronic sau de telefonie mobilă;
 - e) fișa de observație clinică întocmită de un medic veterinar.
- (6) Solicitățile privind aflarea animalului în pericol iminent se examinează imediat de către autoritățile specificate la alin.(4), după ce se iau măsurile corespunzătoare.
- (7) Indisponibilizarea temporară a unui animal se efectuează pe orice teritoriu, local sau obiect, indiferent de forma de proprietate în prezenta proprietarului sau unui martor cu înregistrarea video obligatorie a procesului.
- (8) Animalul sechestrat va fi plasat temporar până la luarea unei decizii:
- a) în azil sau CÎSAA, în cazul în care acest animal este un animal de companie;
 - b) la fermă, în baza unui contract cu autoritatea publică locală, în cazul în care animalul este de fermă;
 - c) la grădina zoologică sau într-un azil de animale dacă animalul a fost utilizat în scopuri de divertisment, spectacole, filmări, în scopuri sportive sau ținut în grădini zoologice sau ca animal de laborator;
 - d) persoanei fizice sau juridice, care și-a exprimat acordul cu semnarea obligatorie a acordului de întreținere, precum și deține condiții de întreținere necesare în conformitate cu prevederile prezentei legi.
- (9) Costurile pentru întreținerea temporară până la luarea unei decizii cu referire la transportarea, întreținerea și tratamentul necesar al unui animal, precum și cheltuielile de judecată, sunt suportate de către proprietarul precedent al acestuia, împotriva căruia a fost aplicată măsura, cu excepția cazului în care, deținătorul animalului dovedește, că pericolul a apărut nu din cauza lui.
- (10) Organele abilitate specificate la alin. (4) nu aplică măsura de plasare temporară a unui animal într-un azil, în cazul în care constată că situația periculoasă nu a fost creată de deținătorul animalului, iar acesta declară în scris că va asigura respectarea prevederilor prezentei legi.

Articolul 45. Confiscare

- (1) Confiscarea animalului cu trecerea dreptului de proprietate asupra acestuia către stat se efectuează în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive și este reglementat în conformitate cu prevederile legislației în următoarele cazuri:
- a) în cazuri de cruzime față de animalele în temeiul prezentei legi;
 - b) dacă aflarea în continuare a animalului la deținător prezintă un pericol pentru viața acestuia sau vieții oamenilor, fapte confirmate cu certitudine;

- c) la întreținerea animalelor interzise;
 - d) dacă față de deținătorul animalului sunt aplicate măsurile menționate la art. 46.
- (2) Animalele care fac obiectul confiscării integrale sunt transferate către părțile prevăzute la art. 44, alin. (8).

Articolul 46. Interzicerea întreținerii și tratării animalelor

- (1) Pe lângă pedeapsa principală, proprietarului animalului se aplică măsura suplimentară sub forma interdicției de întreținere și tratare a animalului.
- (2) Interdicția de întreținere și tratare a animalului se emite în temeiul unei hotărâri judecătorești în următoarele cazuri:
- 1) în cazuri de cruzime față de animale în temeiul prezentei legi;
 - 2) dacă aflarea animalului la deținător prezintă un pericol pentru viața și sănătatea acestuia sau a oamenilor;
- (3) Interdicția privind întreținerea și tratarea animalelor se aplică pe un termen de la un 1 până la 10 ani, se aplică în funcție de gravitatea infracțiunii, precum și de pedeapsa principală.
- (4) Interdicția privind întreținerea și tratarea animalelor interzice unei persoane să întrețină, să crească sau să răspundă în orice mod pentru bunăstarea și siguranța acestora.
- (5) În cazurile în care se încalcă prevederile prezentei legi, instanța de judecată aplică o măsură complementară la pedeapsa principală sub forma interzicerii activităților de utilizare a animalelor.
- (6) Ținând seama de circumstanțe excepționale, instanța poate decide să nu aplice interdicție permanentă sau temporară, în cazul în care animalele nu au fost constatate obiectul infracțiunii în cauză și persoana condamnată era deținătorul acestora la momentul adoptării acestei hotărâri.
- (7) La aplicarea interzicerii deținerii animalelor ca pedeapsă complementară, termenul acesteia se calculează din momentul executării pedepsei principale.
- (8) Informațiile despre ordinele restrictive cu privire la persoanele cărora li s-a interzis deținerea și întreținerea animalelor se includ în Registrul persoanelor față de care au fost aprobate măsurile de interdicție.

Articolul 47. Introducerea măsurilor speciale de urgență

- (1) În cazul în care animalul se află în situații de pericol iminent și dacă nu este posibilă îndepărtarea temporară a animalului, se aplică următoarele măsuri urgente:
- 1) restricționarea accesului la animal al persoanelor care îl îngrijesc;
 - 2) examinarea veterinară obligatorie și imediată a animalului, precum și tratamentul acestuia;
 - 3) eliminarea condițiilor de întreținere, care prezintă un pericol pentru viața și sănătatea animalului;
 - 4) suspendarea temporară a activităților privind utilizarea animalelor;
 - 5) desfășurarea acțiunilor de constatare urgentă pentru identificarea încălcărilor prevederilor prezentei legi;
 - 6) alte măsuri speciale sanitar-veterinare în vederea bunăstării animalelor.

Articolul 48. Procedura de returnare a animalelor

- (1) Animalul sechestrat este supus returnării, în cazul în care instanța de judecată nu emite hotărârea în temeiul unui proces penal pornit în baza sesizării cazului specificat la art. 45 privind confiscarea animalului, precum și în cazul în care dosarul contravențional sau penal pe acest caz este încetat.
- (2) Poliția, Agenția sau STCPA restituie animalul sechestrat temporar deținătorului după efectuarea controlului și constatarea împrejurărilor în care comportamentul deținătorului nu este calificat ca și comportament cu cruzime față de animal.

Capitolul VII.

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Articolul 49. Dispoziții finale

- (1) Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a 12 de luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.
- (2) Guvernul:
 - a) în termen de 12 luni, va elabora și va aproba Programul național privind reglementarea efectivului animalelor fără stăpân;
 - b) în termen de 12 luni, va crea Serviciul pentru protecția animalelor;
 - c) în termen de 12 luni, va crea Sistem informațional automatizat „Registrul Animalelor de Companie”;
 - d) în termen de 12 luni de la publicarea prezentei legi va elabora cadrul normativ aferent prezentei legi;
 - e) în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:
 - va elabora și va prezenta Parlamentului propuneri pentru aducerea actelor normative în concordanță cu prezenta lege;
 - va adopta actele normative necesare pentru executarea prezentei legi.

Articolul 50. Dispoziții tranzitorii

- (1) Animalele de companie cu deținător sunt supuși înregistrării obligatorii la expirarea a 12 de luni de la data lansării Sistemului informațional automatizat „Registrul Animalelor de Companie”.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Rasele de câini care necesită o responsabilitate specială

	Denumirea rasei
1.	SAINT MIGUEL CATTLE DOG
2.	ATLAS MOUNTAIN DOG (AIDI)
3.	AMERICAN BULLDOG
4.	AMERICAN STAFFORDSHIRE TERRIER
5.	DOGO ARGENTINO
6.	DOGUE DE BORDEAUX
7.	BERGER DE BEAUCE
8.	BROHOLMER
9.	ROMANIAN BUCOVINA SHEPHERD
10.	BULLMASTIFF
11.	BOERBOEL
12.	BANKHAR DOG
13.	DOBERMANN
14.	PRESA CANARIO
15.	CAUCASIAN SHEPHERD DOG
16.	PRESA CANARIO
17.	KANGAL SHEPHERD DOG
18.	ITALIAN CANE CORSO

19.	CASTRO LABOREIRO DOG
20.	KOMONDOR
21.	KARST SHEPHERD DOG
22.	KUVASZ
23.	LEONBERGER
24.	MAREMMA AND THE ABRUZZES SHEEPDOG
25.	MAJORCA SHEPHERD DOG
26.	MASTIFF
27.	SPANISH MASTIFF
28.	PYRENEAN MASTIFF
29.	TIBETAN MASTIFF
30.	MOSCOW WATCHDOG
31.	BOXER
32.	GREAT DANE
33.	NEAPOLITAN MASTIFF
34.	BELGIAN SHEPHERD DOG
35.	EAST EUROPEAN SHEPHERD
36.	DUTCH SHEPHERD DOG
37.	WHITE SWISS SHEPHERD DOG
38.	GERMAN SHEPHERD DOG
39.	TATRA SHEPHERD DOG
40.	PORTUGUESE SHEEPDOG
41.	ROMANIAN CARPATHIAN SHEPHERD DOG

42.	RAFEIRO OF ALENTEJO
43.	RHODESIAN RIDGEBACK
44.	ROTTWEILER
45.	ST.BERNARD
46.	SAARLOOS WOLFHOND
47.	SLOVAKIAN CHUVACH
48.	CENTRAL ASIA SHEPHERD DOG
49.	BOSNIAN AND HERZEGOVINIAN-CROATIAN-SHEPHERD DOG
50.	TOSA
51.	FILA BRASILEIRO
52.	RUSSIAN BLACK TERRIER
53.	CIMARRON URUGUAYO
54.	CZECHOSLOVAKIAN WOLFD OG
55.	BOHEMIAN SHEPHERD DOG
56.	SHAR PEI
57.	YUGOSLAVIAN SHEPHERD DOG-SHARPLANINA
58.	ESTRELA MOUNTAIN DOG
59.	SOUTH RUSSIAN SHEPHERD DOG
60.	Metişii raselor din pct. 1-59

Lista raselor de câini potențial periculoși interzise pentru creșterea și reproducerea

	AKBASH DOG
	AMERICAN BANDOG
	CAMPEIRO BULLDOG
	BULLY KUTTA
	ALAPAHA BLUE BLOOD BULLDOG
	AMERICAN BANDOG
	WOLFD OG HYBRID
	WOLFD OG
	GULL DONG
	BULLMASTIFF
	CAUCASIAN SHEPHERD DOG
	AMERICAN PIT BULL TERRIER
	Metișii raselor din pct. 1-12

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege privind protecția animalelor

1.Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Anexa nr.3

Reguli și standarde minime pentru platformele electronice online sau a site-urilor web pentru vânzarea animalelor de companie, inclusiv exotice

(1) Platformele de comerț electronice care publică anunțuri de vânzare a animalelor de companie, inclusiv exotice se obligă să identifice strict persoanele care vor să publice anunțuri privind vânzarea animalelor și să solicite următoarele date de la comercianți:

- 1) numele prenumele sau denumirea organizației
- 2) ID buletinului de identitate sau IDNP-ul organizației
- 3) adresa
- 4) numărului telefonului de contact
- 5) poșta electronică
- 6) alte date

(2) Anunțurile de vânzare trebuie verificate înainte de publicare (verificate de inteligența umană sau artificială).

(3) Marketing-ul cu animale nu trebuie să fie îndreptat către copii și nici promovat ca un cadou.

(4) Cerințe față de animalele expuse spre vânzare:

- 1) să fie vaccinat împotriva rabiei;
- 2) vârsta minimă absolută de livrare: 12 săptămâni pentru câini, 14 săptămâni pentru pisici;
- 3) să fie înregistrat în SIA RAC.

(5) Anunțul cuprinde:

- 1) informații despre vânzătorul, este un operator privat, profesional sau un operator necomercial;
- 2) numărul microcipului animalului (în caz în care animal supus înregistrării obligatorii);
- 3) ID-ul anunțului;
- 4) numele vânzătorului;
- 5) tipul și rasa animalului, în cazul câinilor și pisicilor, informații cu privire la faptul dacă animalul este de rasă pură (informațiile despre rasă, să fie confirmată de o poză a certificatului de origine);
- 6) fotografia pașaportului animalului;
- 7) poza animalului;
- 8) vârsta sau data nașterii animalului, dacă se cunoaște;
- 9) localizarea în Republica Moldova (locul aflării);
- 10) țara de origine și data importului în Moldova, dacă animalul este importat din străinătate.

(6) Platformele de comerț electronic blochează comercianții care încearcă în mod repetat să posteze anunțuri interzise.

(7) Platformele de cumpărături online asigură, că animalele nu sunt anunțate pentru livrare prin poștă.

(8) Platformele de comerț electronic raportează autorităților despre vânzătorii suspecți, sau cei care vor să vândă animale pentru luptă.

Proiectul de Lege privind protecția animalelor este elaborat de către deputații în Parlamentul Republicii Moldova Iulia DASCĂLU, Dan PERCIUN și Ina COȘERU.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Combatearea pericolului social al cruzimii față de animale, prin adoptarea proiectului de lege, propus spre aprobare, va contribui la prevenirea săvârșirii acestei infracțiuni, la profilaxia răspândirii violenței și a cruzimii în forme mai grave, precum și de comiterea unor infracțiuni mai grave.

Fenomenul cruzimii față de animale este în continuă creștere, problema devine mai acută din cauza lipsei mecanismului clar privind prevenirea, monitorizarea și sancționarea acestui comportament ilegal.

În ceea ce privește protecția animalelor în general și controlul efectivului animalelor fără stăpân în mod particular reprezintă o problemă de actualitate în Republica Moldova. Atacuri ale câinilor cu sau fără stăpân au fost înregistrate în număr de 90 la începutul anului 2022 în mun. Chișinău comparativ cu anul 2021, în care fiecare lună a fost înregistrat un număr de 80 cazuri¹.

Pentru a răspunde provocărilor asociate cu creșterea numărului de animale fără stăpân (inclusiv datorită agravării situației în Ucraina ce a provocat migrația și abandonul animalelor), care rezultă din inexistența la nivel național a programului privind captarea, sterilizarea, vaccinarea și eliberarea animalelor, prevederile elaborate vor permite reglementarea sau reducerea efectivului animalelor fără stăpân. Absența sistemului informațional de identificare, înregistrare a datelor cu privire la animalele de companie și a deținătorilor acestora nu permite prevenirea abandonării necontrolate a animalelor, ce la fel ar eficientiza reducerea efectivului animalelor fără stăpân.

În Republica Moldova nu există o abordare integră, care să ofere perspective de reglementare bazate pe anumite standarde în materia asigurării bunăstării animalelor și să caracterizeze modalitățile de intervenție în cazul gestionării populațiilor de animale fără adăpost. Deși la nivel local, unele consilii locale au intervenit pe alocuri prin intermediul unor regulamente,² acest fapt nu oferă perspective uniforme tuturor APL-urilor în vederea gestionării și abordării situațiilor referitoare la alocarea unor fonduri speciale pentru aceste direcții, instituirea și crearea unor servicii specializate, crearea unor adăposturi conforme

¹ Câinii fără stăpân în municipiul Chișinău: izolare, sterilizare sau eutanasiere? Chișinău: 2022 https://www.ipn.md/ro/cainii-fara-stapan-in-municipiul-chisinau-izolare-sterilizare-sau-7978_1088857.html accesată pe 23.04.2023

² Regulamentul privind întreținerea animalelor de companie cu și fără stăpân în municipiul Chișinău și Regulamentul privind captarea, transportarea, evidența și îngrijirea câinilor și pisicilor aflați sub protecția stăpânului în municipiul Chișinău

animale (ex.222¹ Codul penal al Republicii Moldova), dar lipsa prevederilor normative clare privind atribuțiile autorităților publice centrale și locale, organizarea și implementare a unui sistem de responsabilitate pentru fiecare actor, duc la incapacitatea atingerii unor standarde ale UE în acest domeniu.

Protecția animalelor împotriva tratării cu cruzime, provocării durerii, suferinței, decesului, precum și asigurarea bunăstării și tratamentului uman față de animale este imperativă în conformitate cu prevederile cadrului normativ al Uniunii Europene. În sensul alinierii la standardele UE, se propune spre aprobare proiectul legii, care urmărește adoptarea unor măsuri pentru asigurarea respectării principiului fundamental al Dreptului UE, precum “Uniunea și statele membre țin seama de toate cerințele bunăstării animalelor ca ființe sensibile”, prevăzut de Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), art. 13 din Titlul II.

Proiectul de Lege privind protecția animalelor a fost elaborat în conformitate cu prevederile Convenției Europene privind protecția animalelor, aprobată în cadrul Consiliului Europei (Republica Moldova a devenit membru în 1995), care la moment este în proces de ratificare.

Necesitatea elaborării și adoptării proiectului propus spre aprobare este condiționată și de necesitatea atingerii ODD 3 – *Sănătate și bunăstare* și ODD 11 – *Orașe și comunități durabile*, naționalizate în Strategia Națională de Dezvoltare (SND) „Moldova Europeană 2030”, care vor fi realizate prin măsuri de asigurare a unui mediu propice păstrării stării de sănătate și combaterea bolilor transmisibile și celor prevenibile, pentru toți cetățenii de toate vârstele, precum și a reduce riscurile sociale ale proceselor de urbanizare.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul dat nu transpune actele normative UE într-o armonizare a legislației naționale.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de Lege privind protecția animalelor vine cu un nou concept în realizarea principiului tratamentului uman, indiferent de forma de proprietate și alte drepturi, asupra animalelor.

Prin intervenția propusă va fi creat cadrul juridic privind protecția animalelor împotriva tratării cu cruzime, provocării durerii, suferinței, decesului, precum și asigurarea bunăstării și tratamentului uman în privința animalelor. Proiectul prevede, de asemenea, crearea sistemului informațional de identificare, înregistrare a datelor cu privire la animalele de companie și a deținătorilor

acestora, precum și prevenirea abandonării necontrolate a animalelor, reducerea efectivului animalelor fără stăpân, crearea adăposturilor de animale fără stăpân; organizarea campaniilor informaționale privind tratarea umană și responsabilă a animalelor și adopția acestora.

În cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare se propune crearea serviciului pentru protecția animalelor, care va fi responsabil de elaborarea politicilor la nivel național pentru protecția animalelor și politici de gestionarea efectivului animalelor fără stăpân.

Problema punerii în aplicare a prevederilor se pune în sarcina Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și Secției teritoriale de control și protecție a animalelor create și abilitată de către consiliul administrației publice locale la nivelul al doilea, pentru efectuarea controlului și protecției animalelor.

Reglementarea privind protecția animalelor se bazează pe următoarele principii:
- „nu dăuna” - tratarea și întreținerea animalelor nu trebuie să provoace durere și suferință acestora;

- egalității - animalele sunt egale sub aspectul drepturilor și a garanțiilor acordate de prezenta lege;

- respectului - tratamentul față de animale se bazează pe respect din partea omului față de ființa vie, capabilă să simtă, să aibă emoții și să sufere, necesitând un tratament special, uman;

- responsabilității - la tratarea și întreținerea animalelor omul este responsabil pentru viața și bunăstarea acestora;

- “contra cruzimii” - interzicerea metodelor de tratament cu cruzime față de animale;

Conținutul actului normativ propus: este constituit din 7 capitole (50 de articole) și 3 anexe.

Principalele prevederi:

Capitolul III. Cerințe generale pentru întreținerea animalelor în scopul de a asigura respectarea următoarelor drepturi:

a) apă și hrană;

b) îngrijire și atenție;

c) posibilitate de mișcare;

d) de a nu suferi de dureri, răni și boli;

e) de a nu suferi de frică și suferință;

f) asistența medicală veterinară;

g) de a manifesta comportament firesc.

Cerințe specifice pentru întreținerea animalelor prevăd reguli clare privind spațiile în care se întrețin, cerințe privind transportarea și creșterea animalelor, cerințe privind asistența medicală veterinară;

Capitolul IV. Cerințe pentru întreținerea animalelor de companie conțin următoarele prevederi:

- identificarea și înregistrarea animalelor de companie în Sistemul Informațional Automatizat „Registrul Animalelor de Companie”;

- drepturile, obligațiile și restricțiile pentru deținătorii de animale de companie;

- întreținerea câinilor de rase care necesită o responsabilitate specială;

- creșterea și comercializarea animalelor de companie, se permite numai în cazul deținerii autorizației sanitar-veterinare emise de către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor.

Capitolul V. Întreținerea animalelor fără stăpân și altor animale. Reglementarea efectivului de animale fără stăpân se realizează în conformitate cu Programul național privind reglementarea efectivului animalelor fără stăpân (Program național REAFS). Prevederile privind capturarea animalelor cu sau fără stăpân cu eliberarea ulterioară în habitatul lor natural sau plasarea în aziluri de animale,

Centrul de Întreținere Temporară Animalelor (CÎTA), precum și prin adopție. Cerințe privind întreținerea animalelor în CÎTA și azil. Utilizarea animalelor în activități de agrement, turism și sport. Prevederile privind sacrificarea și eutanasierea animalelor.

Capitolul VI. Tratarea și protecția animalelor. Prevederile privind protecția animalelor împotriva tratării cu cruzime și măsurilor de prevenire a relexor tratamente. Proiectul de lege definește și exemplifică tratamentul caracterizat prin cruzime în referința animalelor, reglementând și măsuri pasibile de a fi administrate: îndepărtarea temporară a animalului; confiscarea animalului; interzicerea întreținerii și tratării animalelor; interzicerea utilizării animalelor în activități; introducerea de măsuri urgente.

5. Fundamentarea economico-financiară

Autorii prezentului proiect estimează că implementarea legii, ar putea genera unele costuri pentru realizarea Programului național privind reglementarea efectivului animalelor fără stăpân, costuri ce țin în principal de elaborarea și menținerea Registrului Animalelor de Companie prin integrarea acestuia în Sistemul Informațional Automatizat „Registrul de Stat al Animalelor” (SIA „RSA”) existent (costul estimativ- 500 000 lei MDL). Cu toate acestea, costurile respective sunt nesemnificative în comparație cu costurile de investiție, care pot fi atrase în contextul alinierii cadrului legal din Republica Moldova cu standardele UE și progresării Republicii Moldova pe termen lung spre dezvoltarea durabilă, prin implementarea documentelor de politici comune.

Implementarea Programului național REAFS presupune costuri pentru captarea, vaccinarea și sterilizarea, precum și microciparea animalelor fără stăpân. În 2012, fundația Naturewatch Foundation din Marea Britanie a calculat aproximativ 4000 de câini fără stăpân în mun. Chișinău (calcularea numărului de pisici este practic imposibilă din cauza dinamicii de reproducere și deplasare a acestora)³. Potrivit raportului menționat, numărul animalelor fără stăpân în Republica Moldova poate constitui aproximativ 8000 de animale de companie. Costul pentru captarea, vaccinarea și sterilizarea, precum și microciparea unui animal de companie constituie aproximativ 2000 lei MDL. Suma totală pentru costurile respective poate atinge 16 000 000 MDL.

În scopul consolidării cadrului instituțional existent, asigurării realizării politicii statutului în domeniul protecției animalelor și a legislației, realizării unui șir de activități tehnice pentru a asigura ajustarea legislației la prevederile prezentului proiect de Lege, necesită suplینirea statelor de personal prin angajarea a două persoane cu ziua deplină de muncă în cadrul MAIA. Pentru realizarea procedurilor sus numite vor fi necesare cheltuieli administrative în valoare totală de 300 000 lei MDL pe an.

Suplimentar, implementarea proiectului legii nu va duce la apariția unor cheltuieli sau costuri în cadrul activității întreprinderilor.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Actul normativ este în corelare cu prevederile actelor normative conexe din domeniu.

Cadrul juridic pentru emiterea autorizației sanitar-veterinare în Republica Moldova este reglementat de Legea nr.221/2007 privind activitatea sanitar-veterinară.

Legea nr.231/2006 privind identificarea și înregistrarea animalelor reglementează organizarea și desfășurarea activității de identificare și înregistrare a animalelor pe teritoriul Republicii Moldova. [tps://www.ipn.md/ro/cainii-fara-stapan-in-](https://www.ipn.md/ro/cainii-fara-stapan-in-municipiul)

³ Problem

[municipiul](#)-Drepturile și obligațiile persoanelor fizice sau juridice care au în posesie permanentă animale în calitate de proprietar de animale și/sau deținător de

exploatație, sau de îngrijitor temporar al animalelor sunt reglementate de Legea nr.213/2022 zootehniei.

Reglementarea folosirii animalelor în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice este prevăzută de Legea nr.211/2017 privind protecția animalelor folosite în scopuri experimentale sau în alte scopuri științifice.

Relațiile în domeniul protecției și folosirii animalelor sălbatice, care viețuiesc în mod natural pe uscat, în apă, în atmosferă sau în sol, populează permanent sau temporar teritoriul republicii sunt reglementate de Legea nr.439/1995 regnului animal.

În scopul implementării prezentului proiect de act normativ, de către MAIA urmează a fi elaborate următoarele acte normative:

- HG privind aprobarea Programului național privind reglementarea efectivului animalelor fără stăpân;
- Regulamentul pentru aprobarea cerințelor privind transportarea animalelor;
- Regulamentul privind înregistrarea animalelor de companie;
- HG privind aprobarea Listei animalelor periculoase interzise pentru reproducere;
- Regulamentul privind regimul de deținere al câinilor care necesită o responsabilitate specială;
- Regulile privind întreținerea și plimbarea animalelor de companie;
- Regulile privind capturarea animalelor fără stăpân;
- Regulamentul privind funcționarea azilurilor și Centrelor de Întreținere Temporară Animalelor.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În procesul de elaborare a proiectului de act normativ au fost respectate regulile procedurale aplicabile pentru asigurarea transparenței decizionale, prevăzute de Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional. Proiectul legii propus spre aprobare a fost consultat cu părțile interesate:

- Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;
- Ministerul Afacerilor Interne;
- Ministerul Justiției;
- Ministerul Mediului;
- Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor;
- Congresul Autorităților Publice Locale;
- reprezentanții mediului academic de la USM și UTM;
- reprezentanții societății civile;
- organizațiile necomerciale privind protecția animalelor.

Odată cu inițierea elaborării proiectului, a fost instituită Grupa de lucru, care include reprezentanți ai ministerelor de ramură, agenții specializate și reprezentanții mediului academic.

După consultarea acestuia cu părțile interesate, proiectul a fost plasat pe pagina web a Parlamentului Republicii Moldova.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul va fi supus expertizei anticorupție în conformitate cu art. 35 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, fiind solicitată efectuarea expertizei anticorupție de către Centrul Național Anticorupție.

Informația privind rezultatele expertizei anticorupție va fi inclusă după recepționarea raportului de expertiză anticorupție în sinteza obiecțiilor și propunerilor/recomandărilor la proiectul de lege.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Proiectul de lege nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu

legislația Uniunii Europene.
10. Constatările expertizei juridice
Proiectul de lege urmează a fi supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017 în procesul desfășurării procesului de avizare.
11. Constatările altor expertize
Proiectul de lege nu necesită alte expertize specializate.

Deputat în Parlament
Iulia DASCĂLU